

5 oktober 2017

Utbildningsdepartementet
103 33 STOCKHOLMe-post: u.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över Entreprenad, fjärrundervisning och distansundervisning SOU 2017:44 (dnr U2017/02532/GV)

Läraryrket har fått möjlighet att yttra sig till Utbildningsdepartementet angående utredningen Entreprenad, fjärrundervisning och distansundervisning SOU 2017:44.

Sammanfattning av Läraryrkets synpunkter

Läraryrket är mycket kritiskt till utredningens långtgående förslag på att öppna upp för fjärrundervisning på bred front. Den undervisning som ger bäst resultat är när läraren är fysiskt närvarande med eleverna. Det visar all forskning och utifrån lärares erfarenhet är det självklart. För ämnen som har ett litet, utspritt elevunderlag och få behöriga lärare, såsom modersmålsundervisning, studiehandledning på modersmålet och vissa moderna språk, kan dock fjärrundervisning vara den lösning som gör att eleven kan få undervisning över huvud taget. För andra ämnen och omständigheter är det inte en rimlig avvägning mot de övriga problem och utmaningar som kommer uppstå. Vi menar vidare att den handledare som ska finnas närvarande med eleverna vid fjärrundervisning måste vara en legitimerad lärare, samt understryker att det enda rimliga är att invänta utvärderingen av den pågående försöksverksamheten innan några beslut fattas om att tillåta fjärrundervisning i fler ämnen.

Utredningen i korthet

Utredningen slår fast att skolans undervisning som grundprincip ska bedrivas som närundervisning samt att huvudmannen som utgångspunkt bör bedriva undervisningen själv. Utredningen väljer dock att föreslå ett antal förändringar i regelverket som ska möjliggöra för huvudman att använda fjärr- och distansundervisning samt att överlämna undervisning på entreprenad som ett tillåtet alternativ.

Utredningen föreslår att fjärrundervisning ska tillåtas i långt fler ämnen och årskurser. I årskurs 7-9 och gymnasieskolan bedömer utredningen att fjärrundervisning ska tillåtas i alla ämnen utom praktisk-estetiska ämnen. Utredningen föreslår att distansundervisning ska definieras i skollagen och vara tillåtet som en form av särskilt stöd i årskurs 7-9 för elever som har dokumenterad medicinsk, psykisk eller social problematik. I gymnasieskolan ska distansundervisning få användas för hela utbildningen, och även för elever som har andra särskilda skäl.

Läraryrkets synpunkter

Entreprenad, upphandling och samverkan

Läraryrket delar i mångt de bedömningar och förslag som utredningen gör gällande entreprenad och upphandling. Några enskildheter väljer vi dock att kommentera.

5 oktober 2017

Läraryrket anser att utredningens förslag om att ”de bestämmelser som finns för en utbildning eller annan verksamhet enligt skollagen ska gälla även för uppgifter som utförs på entreprenad” är bra. Att lägga ut en uppgift på entreprenad får aldrig vara ett sätt att kringgå de bestämmelser som finns om utbildningen, om det inte finns specifikt lagstöd för det. Extra välkommet är utredningens förslag att det vid en entreprenad ska vara omöjligt att göra undantag från behörighetsreglerna (förutom de undantag som finns i Skollagen 2 kap 18 § andra stycket 1 eller 2). Ska en entreprenadlösning vara tillåten ska den medföra ett mervärde till undervisning. Därmed kan aldrig en obehörig lärare anses vara tillräckligt, eftersom en sådan skulle kunna gå att finna även lokalt.

När det gäller lärares uppgifter delar Läraryrket utredningens uppfattning att den myndighetsutövning som ingår i lärararbetet även ska kunna överlåtas. Vi delar även utredningens bedömning att det inte föreligger några sådana uppgifter för förskollärare. Läraryrket delar även utredningens bedömning och förslag när det gäller rektors och förskolechefers uppgifter. I praktiken innebär detta att det förutom i vuxenutbildning inte ska gå att överlämna rektors eller förskolechefs myndighetsutövning.

Läraryrket anser att det är rimligt att kommuner, landsting, stat och andra huvudmän samt i vissa fall enskilda fysiska och juridiska personer får utföra uppgifter på entreprenad. Samtidigt är det välkommet att det i skollagen ska anges vilka utförare som ska kunna få genomföra olika uppgifter. Vissa uppgifter bör vara förbehållna huvudmän inom skolan, medan andra (till exempel i vissa yrkesämnen i gymnasieskolan) kan utföras även av andra.

Utredningen föreslår att det även framgent ska vara möjligt att överlämna kommunal vuxenutbildning, och särskild utbildning för vuxna på entreprenad. Läraryrket förstår varför utredningen föreslår det, men vill framföra en avvikande mening. Systemet med entreprenad tenderar att skapa en osäkerhet och ryckighet i verksamhetens förutsättningar och planering. Detta kan exempelvis innebära osäkra anställningar för lärare, kortsiktiga lösningar kring lokaler och kursupplägg, samt uteblivna satsningar på löner och kompetensutveckling. Läraryrket vill att det nuvarande systemet för kommunal upphandling av vuxenutbildningen ersätts med ett annat, mer långsiktigt hållbart system.

Läraryrket välkomnar att utredningen föreslår att begränsa möjligheterna till att överlämna alla uppgifter i förskola, förskoleklass och fritidshem på entreprenad. Den lösning som föreslås, att det ska vara möjligt till exempel under lov eller obehövlig arbetstid, finner vi vara rimlig.

Läraryrket delar utredningens uppfattning att ”entreprenad ska vara undantag när det gäller undervisning”. Det är endast om kvaliteten kan bli bättre genom en entreprenad som det bör vara möjligt att använda denna lösning. Särskilt välkommet är det utredningens förslag att endast huvudmän ska få bedriva modersmålsundervisning på entreprenad för en enskild huvudman och inte andra fysiska eller juridiska personer. Det är också bra att det uttryckligen uttrycks i vilka fall det ska vara möjligt att bedriva entreprenad och vi delar utredningens bedömning att det utöver de som föreslås inte ska vara möjligt att över huvud taget bedriva entreprenader.

Läraryrket delar utredningens bedömning att kommuner även framgent ska få samverka med andra offentliga huvudmän genom att sluta avtal med andra offentliga

5 oktober 2017

huvudmän. Vi välkomnar därför förslaget att en definition av samverkan ska föras in i Skollagen. Dessutom välkomnar vi förslagen om att reglera när samverkan ska kunna ske.

Läraryrket delar utredningens bedömning av att tjänster som avser utbildning i de obligatoriska skolformerna, i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan, i förskolan, förskoleklass och fritidshem, samt i kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna "utgör icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse" och att detta även gäller studiehandledning på modersmål och bedömning av nyanlända i de obligatoriska skolformerna och för studiehandledning på modersmålet i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Vi delar därmed även uppfattningen att det inte råder någon "skyldighet att upphandla tjänster som avser utbildning" inom ovannämnda verksamheter enligt LOU.

Utredningen bedömer att uppgifter "som inte direkt syftar till att nå utbildningens operativa mål" däremot bör upphandlas enligt LOU. Läraryrket instämmer i stort i bedömningen, men är inte fullt övertygade att elevhälsa bör räknas dit. Det är förvisso bara "vissa uppgifter inom elevhälsan, t. ex. medicinska, psyko-sociala och psykologiska insatser, som ... är möjliga att överlämna till någon annan". Läraryrket anser att även de delarna av uppdraget som elevhälsan har är av sådan karaktär att de ska betraktas som icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse. Anledningen är att elevhälsan är så intimt förknippad med skolans undervisande uppdrag att elevhälsan får anses direkt bidra till att genomföra de utbildningspolitiska målen. Elevhälsan får därför anses vara av en starkare social karaktär än övriga tjänster som behandlas i avsnitt 10.3 i Utredningen. Vi anser därför att även entreprenader av elevhälsa bör undantas från LOU.

Utredningen gör bedömningen att, det för att underlätta för dem som vill sätta något på entreprenad, bör föras in "ett förtydligande i LOU så att det direkt av lagen framgår att icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse inte ska omfattas av lagens tillämpningsområde". Det är en bedömning som Läraryrket delar.

Fjärrundervisning

Den undervisning som ger bäst resultat är när läraren är fysiskt närvarande med eleverna. Det visar all forskning och utifrån lärares erfarenhet är det självklart. För ämnen som har ett litet, utspritt elevunderlag och få behöriga lärare, kan dock fjärrundervisning vara den lösning som gör att eleven kan få undervisning över huvud taget. Läraryrket har därför accepterat det nuvarande regelverket då fjärrundervisning tillåts i modersmål, samiska i sameskolan, moderna språk och teckenspråk samt för studiehandledning på modersmålet, men vi är mycket kritiska till en utvidgning till fler ämnen.

Modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmålet är sådana ämnen som ofta har få timmar och små elevgrupper som är geografiskt utspridda. Samtidigt är de oroligt viktiga eftersom vi vet att det är en framgångsfaktor för nyanlända elevers lärande att de får utveckla både sitt modersmål och det svenska språket parallellt med ämneskunskaper. För att så många elever som möjligt ska få tillgång till den undervisningen/handledningen kan fjärrundervisning på entreprenad därför vara en bra lösning, givet rätt förutsättningar.

För lärare i ämnen som har sådana små, utspridda elevgrupper kan möjligheten att fjärrundervisa också leda till bättre arbetsvillkor genom att de inte tvingas ha delade tjänster hos flera arbetsgivare eller ofrivilligt deltidsarbete. I just sådana ämnen kan

5 oktober 2017

fjärrundervisning därför vara en delösning på både lärarbristen och för att säkra tillgången till utbildning för alla elever. För andra ämnen är fjärrundervisning inte en rimlig avvägning mot de övriga problem och utmaningar som kan uppstå, och inte heller en lösning på lärarbristen.

Fjärrundervisning är inte lämpligt för fler ämnen

Utredningen bedömer att regeringen bör reglera att i årskurs 1–3 i grundskolan (och motsvarande skolformer) tillåta fjärrundervisning i modersmål och samiska i sameskolan och vid integrerad samisk undervisning i grundskolan; i årskurs 4–6 därutöver i moderna språk och teckenspråk; samt i årskurs 7–9 i allt utom praktisk-estetiska ämnen. I gymnasieskolan och gymnasiesärskolan bedömer utredningen att man bör tillåta fjärrundervisning i alla bilaga 4-ämnen utom bild, dans, idrott och hälsa, musik, och teater. Vad gäller fjärrundervisning i så kallade vissa ämnen och yrkesämnena, föreslår utredningen att Skolverket bör få i uppdrag att utfärda föreskrifter om vad som ska gälla för respektive ämne. Utredningen föreslår att man bör begränsa det sammanlagda antalet undervisningstimmar under ett läsår som en enskild elev respektive en enskild skolenhet har fjärrundervisning till högst 25 procent av undervisningstimmar i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan; och högst 50 procent av undervisningstimmar i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan.

Läraryrket menar att utredningens förslag om att tillåta fjärrundervisning i samtliga ämnen utom de praktisk-estetiska ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik samt slöjd, är helt orimligt. Utbildningen i svensk skola ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Den ska dessutom vara likvärdig. Det finns ingen vetenskaplig grund för att fjärrundervisning i nästan alla ämnen i upp till hälften av en elevs undervisningstid, skulle bli likvärdig. Läraryrket avstyrker bestämt dessa förslag, och uppmanar regeringen att inte gå vidare med några av förslagen om att öppna upp för fjärrundervisning i fler ämnen.

Som grundprincip bör läraren finnas fysiskt närvarande för att bygga en god relation till eleven, se elevens utveckling och samarbeta nära med övriga lärare kring eleven. I ämnen där det är brist på behöriga lärare så finns det inte heller någon potential för att effektivisera eller öka tillgången till undervisning eftersom det inte finns några lärare med luft i sina scheman som kan fyllas på med extra undervisning.

Positivt med krav på huvudmännen och krav på legitimerade lärare

Läraryrket tillstyrker förslagen om att regelverket även fortsättningsvis ska innebära att fjärrundervisning endast får användas om det inte finns någon legitimerad, behörig lärare att tillgå inom en huvudmans skolenhet, eller om elevunderlaget är otillräckligt, samt att huvudmannen först ska ha gjort allvarliga försök att rekrytera en legitimerad och behörig lärare till skolenheten innan ett beslut om fjärrundervisning kan fattas. Vidare, så tillstyrker vi förslagen om att endast huvudmän inom skolväsendet ska få utföra fjärrundervisning, att fjärrundervisning endast ska få överlämnas på entreprenad till en annan huvudman inom skolväsendet och endast efter att huvudmannen har gjort vad som rimligen kan krävas för att försöka anordna utbildningen inom den egna organisationen. Undervisning via fjärrundervisning är troligtvis på många sätt en svårare undervisning att genomföra och säkerställa kvaliteten i. Därför blir det ytterst viktigt att utföraren uppfyller alla de krav som ställs för godkännande som huvudman, samt att fjärrläraren befinner sig i en organisation som omfattas av ett systematiskt kvalitetsarbete och en rektors pedagogiska ledarskap.

5 oktober 2017

Utredningen föreslår även i betänkandet att det ska införas krav på att lärare som bedriver fjärrundervisning ska vara legitimerade och behöriga, utom om fjärrundervisningen gäller modersmål eller yrkesämnen. Detta är Läraryrket mycket positiva till, och vi framförde även i vårt remissvar på utredningens delbetänkande att detta var helt nödvändigt att införa. Även om regeringen förhoppningsvis stannar vid att fjärrundervisning även fortsatt endast ska vara tillåtet i ämnena modersmål, samiska i sameskolan, moderna språk och teckenspråk, så bör kravet på legitimerade lärare införas. I dagsläget är modersmålsundervisning undantaget från legitimationskrav för att undervisa, men regeringens utredare Björn Åstrand slog fast i delbetänkandet "Utbildning, undervisning och ledning – reformvård till stöd för en bättre skola", SOU 2017:51, att det nuvarande undantaget från kraven på legitimation och behörighet för lärare i modersmål på sikt bör förändras. Läraryrket har också drivit i flera år att modersmålslärarna måste omfattas av legitimationskravet. Fjärrundervisning är dessutom en särskilt utmanande form av undervisning, vilket utredningen också själv uttrycker, och syftet med fjärrundervisningen är just att få till undervisning med en behörig lärare när en sådan inte finns att tillgå inom skolenheten. Utifrån denna bakgrund måste behörighet vara ett krav för att få fjärrundervisa, och detta behöver förtydligas i regelverket.

Elevgruppernas storlek och fysiska möten vid fjärrundervisning – naivt att ej reglera

Förslaget innehåller inga begränsningar av hur stora elevgrupperna kan vara vid fjärrundervisning, trots att utredningen skriver att det är viktigt att undervisningsgrupperna inte är för stora för att undervisningen ska fungera. Utredningen har haft som en utgångspunkt att frågor som inte är reglerade för traditionell närundervisning inte heller ska vara reglerade för fjärr- och distansundervisning. Eftersom antalet elever som får ingå i en undervisningsgrupp inte är reglerat för närundervisning, föreslår utredningen inte heller någon bestämmelse på detta område för fjärrundervisning. Utredningen slår fast att för att fjärrundervisning ska fungera bra, behöver undervisningsgrupperna sannolikt vara betydligt mindre än vid närundervisning, bör inte rikta sig till fler än två eller tre platser samtidigt, och bör även ha inslag av fysiska möten för att skapa en relation mellan lärare och elever. Men utredningen föreslår inte några begränsningar eller regler kring detta, utan lämnar endast ett medskick till huvudmän att göra "noggranna överväganden kring upplägget av undervisningen, såsom gruppstorlek, antal platser där eleverna befinner sig och hur sociala relationer kan byggas."

Läraryrket menar att det är naivt att inte reglera detta tydligare. Många huvudmän har drivit på hårt för att regelverket kring fjärrundervisning ska öppnas upp, och deras syfte är att använda fjärrundervisning som en lösning på lärarbristen. Om man ska ha mindre undervisningsgrupper än vid närundervisning, så får man ingen effektivitetsvinst. För att fjärrundervisning ska bli en lösning på lärarbristen så måste man se framför sig massändningar till undervisningsgrupper som är större än genomsnittliga klasser, och i det regelverk som utredningen föreslår finns det inte heller något som skulle förhindra detta. Att öppna upp för fjärrundervisning i denna omfattning och med ett så slapt regelverk är huvudlöst. Lagändringar som tillåter radikala kvalitetssänkningar borde vara det sista svenska skola behöver. Läraryrket menar att man i regelverket om fjärrundervisning borde ställa upp flera krav för att få tillräcklig kvalitet i undervisningen.

5 oktober 2017

Läraryrket vid fjärrundervisning – ansvaret för undervisningen

I skollagen (2010:800) 2 kap, 15 § stadgas att ”En legitimerad lärare eller förskollärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver”. Enligt andra stycket av samma paragraf är även en obehörig lärare som undervisar enligt § 18 ansvarig för undervisningen. Läraryrket har drivit att utredningen om fjärrundervisning borde ha tittat på vilka förutsättningar en lärare som undervisar via fjärrundervisning har att verkligen ta ansvar för undervisningssituationen. För att fjärrundervisning ska fungera menar Läraryrket att den måste ske med små elevgrupper och med en utbildad lärare i rollen som handledare som är närvarande med eleverna.

Lärares ansvar för undervisningen inbegriper så många fler dimensioner och aspekter än att föreläsa för eleverna via en skärm. Läraren ska även utöva tillsyn, garantera studiero och trygghet, upprätthålla skolans värdegrundsuppdrag och säkerställa en god arbetsmiljö för eleverna. I undervisningen behöver läraren kunna följa de olika elevernas utveckling, uppmärksamma deras frågor eller behov av stöd och förtydliganden, ge löpande återkoppling, upptäcka och signalera om en elev riskerar att inte nå målen, lösa individanpassningar i undervisningen, samt i förekommande fall även bedöma och betygssätta eleverna. Därutöver behöver läraren kunna samarbeta med övriga lärare kring eleven och mellan ämnen, samverka med elevhälsa och andra stödfunktioner i skolan, samt för minderåriga elever med vårdnadshavare. Med en sådan realistisk helhetssyn på vad undervisning innebär, är det obegripligt hur utredningen kan föreslå att fjärrundervisning ska vara tillåtet i nästan alla ämnen, upp till hälften av en elevs undervisningstid. En sådan situation skulle innebära att eleven inte får den likvärdiga utbildning som hen har rätt till, och det skulle dessutom innebära att skolans organisation för samarbete, kvalitetsarbete och kollegialt lärande slås sönder.

Ett alternativ till fjärrundervisning som redan idag finns är att en obehörig lärare kan ta hjälp av en behörig lärare som deltar i undervisningen via IKT. Undervisningssituationen kan då bli mycket lik den med en fjärrlärare och handledare, men ansvaret för undervisningen ligger hos läraren som är närvarande med eleverna. Läraryrket vill betona hur svårt det i praktiken kommer vara för fjärrläraren att ta detta ansvar i alla delar. Vi har därför förespråkat att utredningen skulle undersöka om en sådan lösning skulle kunna ge samma fördelar i att den behöriga läraren höjer kvaliteten i undervisningen, samtidigt som problemet inte uppstår med en fjärrlärares möjlighet att ta ansvar för undervisningssituationen för elever som hen endast möter via en skärm.

Handledarens roll - krav på legitimerade lärare som handledare

En del av regelverket för fjärrundervisning är att det ska finnas en handledare som är fysiskt närvarande med eleverna. Handledaren ska finnas i samma lokal som eleverna ”för att upprätthålla kvaliteten i undervisningen”. Vidare anges att ”handledaren bör kunna ge stöd till eleven på plats i klassrummet men också stödja läraren i dennes undervisning. Vidare ska handledaren utöva ansvaret för tillsynen av skolpliktiga elever i grundskolan och motsvarande skolformer.” Om handledarens profil står endast att det ”ska vara en för detta ändamål lämplig person” och att ”denne kan vara en lärare på skolenheten eller någon annan som är anställd på skolan”. Utredningen väljer dock att inte föreslå några specifika krav på viss utbildning eller kompetensutveckling, utan konstaterar att lämpligheten bör vara upp till huvudmannen att bedöma.

5 oktober 2017

Läraryrket menar att handledaren vid fjärrundervisning får en oerhört viktig roll och är ålagd kvalificerade uppgifter i att ge stöd till elever och fjärrläraren, bidra till kvaliteten i undervisningen och utöva tillsyn. Därutöver kommer handledaren, i sin funktion som närvarande och anställd vid elevens skolenhet, sannolikt att få en nyckelroll i att samarbeta med övriga lärare kring eleven och ämnen, lösa individanpassningar i undervisningen, underlätta den löpande formativa återkopplingen mellan fjärrlärare och eleverna, samt att upprätthålla skolans värdegrundsuppdrag, och säkra en god arbetsmiljö för eleverna. För Läraryrket är det utifrån alla dessa kvalificerade och centrala uppgifter uppenbart att handledaren måste vara en legitimerad lärare.

Distansundervisning

Utredningen föreslår att distansundervisning ska tillåtas och definieras i skollagen som: interaktiv undervisning som bedrivs med informations- och kommunikationsteknik där elever och lärare kan vara åtskilda i både rum och tid. Distansundervisning ska endast få utföras av huvudmän inom skolväsendet, och endast efter ansökan och godkännande från Skolinspektionen som utförare av utbildning där distansundervisning används. Den lärare som bedriver distansundervisning ska vara legitimerad och behörig, utom om distansundervisningen gäller modersmål eller yrkesämnen.

Utredningen föreslår att distansundervisning ska få användas för elever som inte har möjlighet att delta i den reguljära undervisningen på grund av dokumenterad medicinsk, psykisk eller social problematik. I grundskolans och grundsärskolans årskurser 7-9 samt i specialskolans motsvarande årskurser 8-10 ska distansundervisning få användas som en form av särskilt stöd, i samtliga ämnen utom de praktisk-estetiska ämnena. För elever i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska distansundervisning få användas för hela utbildningen, eller för att slutföra utbildningen, och även få användas för elever som på grund av andra särskilda skäl inte har möjlighet att delta i den reguljära undervisningen, exempelvis utlandsboende eller en krävande idrottskarriär.

Distansundervisning i de obligatoriska skolformerna

Läraryrket anser att man bör vara mycket restriktiv med användningen av distansundervisning, eftersom det generellt är en form av undervisning som inte uppvisar goda resultat. I vissa fall där elever har särskilda skäl kan dock distansundervisning vara den lösning som gör att eleven alls kan ta del av undervisning. Läraryrket tillstyrker utredningens bedömning att distansundervisning som särskilt stöd i de obligatoriska skolformerna endast ska användas under en begränsad tid, bör syfta till att eleven ska återgå i reguljär undervisning och endast ska vara tillåtet om elevens vårdnadshavare medger detta.

Läraryrket tillstyrker förslaget om att beslut om särskilt stöd i form av distansundervisning ska fattas av rektor, ska gälla för högst en termin i taget, och att ett åtgärdsprogram ska ligga till grund för beslutet om att distansundervisning är den bästa formen för stöd till en elev. Det är oerhört viktigt att distansundervisning endast används i de fall då det är en pedagogisk anpassning till elevens behov, på samma sätt som andra stödåtgärder i skolan. Distansundervisning är i detta fall en pedagogisk åtgärd och rektorn, som är den som har det pedagogiska ansvaret, ska därför fatta beslutet.

5 oktober 2017

Distansundervisning i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

Utredningen föreslår att distansundervisning ska få användas för alla program i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan, och att utbildningen ska vara riksrekryterande. Eftersom en huvudman som vill anordna distansundervisning måste få godkännande av Skolinspektionen för den aktuella utbildningen, föreslår inte utredningen någon begränsning av vilka ämnen, kurser och program som distansundervisning ska tillåtas i.

Läraryrket accepterar att distansundervisning för vissa elever kan vara den lösning som möjliggör att alla fullgöra en gymnasieutbildning. Det är oerhört viktigt att det ställs höga krav på de huvudmän som ska anordna denna utbildning, och på att de har en seriös antagningsprocess för att säkerställa att endast elever som tillhör den ganska snäva målgruppen blir antagna. För en enskild elev kan det vara svårt att göra ett tillräckligt informerat och långsiktigt val, och det är därför avgörande att både huvudmannen och Skolinspektionen tar ett stort ansvar för att garantera verksamhetens kvalitet och att man inte antar elever som inte långsiktigt skulle gynnas av distansundervisningen.

Utvärdera försöksverksamheten innan nya beslut om fjärrundervisning

Avslutningsvis vill Läraryrket betona vikten av att följa de nya bestämmelserna om fjärrundervisning och distansundervisning med grundliga utvärderingar av dess effekter på utbildningens kvalitet, likvärdighet, elevernas lärande och lärarnas arbetsvillkor. Det finns en pågående försöksverksamhet där huvudmän kan ansöka till Skolverket om att få anordna fjärrundervisning i alla undervisningsämnen, men intresset har varit svalt och försöksverksamheten har därför omfattat väldigt få huvudmän. Försöksverksamheten pågår fram till juni 2018 och Skolverket kommer därefter att lämna sin slutrapport senast i november 2018, som syftar till att bedöma under vilka förutsättningar och i vilka ämnen som fjärrundervisning kan bedrivas med god kvalitet.

Läraryrket menar att det enda rimliga är att invänta utvärderingen av denna försöksverksamhet innan några beslut fattas om att tillåta fjärrundervisning i fler ämnen. Utbildningen i svensk skola ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Förslag om att öppna upp för fjärrundervisning i nästan alla ämnen, i upp till hälften av en elevs undervisningstid, vilar inte på någon sådan stabil grund. Förslagen bottnar enbart i en växande desperation över lärarbristen. Fjärrundervisning är dock ingen lösning på lärarbristen, annat än i små, utspridda ämnen. Lösningen är att rensa lärarnas skrivbord från onödiga administrativa uppgifter och sätt in administrativa lärarassistenter, socialpedagoger och annan avlastande personal, samt att öka läraryrkets attraktivitet genom god arbetsmiljö, bra lön och utvecklingsmöjligheter.

Läraryrket

Johanna Jaara Åstrand
Ordförande

Eva Köhler
Utredare

Johan Ernestam
Utredare